

MELU, SIGGI a LUCILINBURHUC...

50 Joer sinn et 2013, datt mir de 'Millénaire' gefeiert hunn, a wéi! Mä firwat? Doru kënnen sech ower haut nach just déi 'Eeler' erënneren, déi deemools op d'mannst 10 Joer haten... 'sech erënneren' heescht ower net onbedéngt drun 'denken'. Wann een esou eng butzeg Émfro geng maachen, da kënt ee sech vläicht driwwer wonneren, wéivill Leit net wisten, wat a firwat dann am Fong 1963 gefeiert ginn ass. **Déi esou vill an dacks ernimmte 'mémoire collective' giff hei mat Sécherheet schaufel ewechkommen.** Probéiert emol bei iech selwer, a virwëtz vläicht bei äre Frënn a Bekannten ☺ ☺ ☺

Wann ee **bei den 'Offiziellen'** op dee ronne Joeresdag ze schwätze kënt, dann hëlt een anuecht, datt déi sech aus deer Saach net méi maache wéi aus e puer Méckeschëss. Fir déi schéngt 2013 just d'Joer virun den nächste Wahlen ze sinn. Och déi, déi ewell zënter 3 Joer op dat 1050. Gebuertsjoer (esouguer op den exakten Datum) schréftlech gestouss gi sinn, hu kee Fanger geréiert. Hei war/ass d'Gespieler fir eis Geschicht ganz einfach stompeg! Dajee alt.

Ower, **wat huet et dann op sech mat deenen 1050 Joer?** Deemools, 'et wor (och) esou *ëm Päischten*', huet de Grof Sigfrid seng Lännereien zu Feelen iwwer en Akt mat der Miximäiner-Abtei vun Tréier fir de Bockfiels getosch... deen Akt vum 12. Abrëll 963 gëtt et nach; hie guff der Stad Lëtzebuerg vun Tréier als 'Leihgabe' fir an hiren Archiv offréiert; hoffentlech kréie mir e wéinstens dëst Joer eng Kéier 'lieweg' ze gesinn. Um Bock huet de Sigfrid mat sengem Schlass am Sënn vum Wuert **d'Fëllement fir d'Entstoan an d'Entwécklung vu Lëtzebuerg** gesat, also praktesch just an der Mëtt vum... Mëttelalter. D'Geschicht ass an den Eenzelheeten hei zimlech drubbeleg; wien dem Sigfrid säi Papp war, doriwwer sinn esouguer d'Spezialiste vum Mëttelalter - a mir hu ganz gudder! - sech net immens kloer. De Sigfrid war ower 'Karolinger', a mir kënnen hien als en **Ur-Papp vun deer Dynastie 'Lëtzebuerg'** kucken, déi duerno eng immens Roll an der europäescher Geschicht sollt spillen (*Kuckt, hirer véier droen d'Kroun...*). Bis op e Strossennumm gëtt et ower näischt iwwer hien an eiser Stad, dem 'Lucilinburhuc', ze kucken. Nach eng Kéier: Dajee alt.

Duerch ee vun sengen Nokommen, dem Jang de Blannen säin Enkel, de Keeser Karel IV, ass d'Grofschaft Lëtzebuerg dann och en **Herzogtum/Duché ginn (1354)**... domat hat seng eege Famill en anere 'Standing', well dat war nun emol méi wéi eng vun de kéipweise kleng 'Grofschaftelchen'. Deen Duché, dee laang, apaart wéinst senger strategescher Festungs-Positioun, hin an hier gerappt ginn ass, huet et nobäi 500 Joer 'gepackt'; 1815 guff um 'Wiener Kongress' praktesch d'Halschent dovun fir Preussen erofgeschnitten an, gelungenerweis aus dem Duché dofir... e Grand Duché geknätzelt, vrun allem fir dem Wëllem I vun Oranien zu Frankfurt eng Fotell aplaz e Klappstull ze ginn. **Wichtig ass hei, datt Lëtzebuerg selwer bei keen anere Staat geprafft guff, och net bei Holland! mä den hollänneschen Oranier-Nassau-Kinneck**, souzesoe perséinlech als Troustpräss... ower als Staat fir sech! Dat si mir, ee Gléck nach haut... a méi 'souverän wéi jeemools; mir sollten dann d'Roll vum Sigfrid vläicht heiansdo anescht kucken... vrun allem **d'Wichtigkeet vun deem dëst Joer 1050-järegem Akt bedenken**, deen hei uewen ernimmt ass.

Wéi dann elo de Sigfrid an d'Melusina zesummebruecht guffen, ass schwéier ze soen. Vu wou a wéi de Professor Greth senger Zäit déi Legend fir säi 'Sagenschatz' 1883 hierkrut, dierft knapps engem bekannt sinn. D'Melusina ass ower ganz kloer keng 'Lëtzebuergerin' a bis wäit an de Balkan eng legendär Figur; mir fanne si zënter Joerhonnerten an de Legenden, apaart am Südweste vu Frankräich... ower néierens an engem Zesummenhank wéi bei äis: **Hei verbënnt sech absolut authentesch Geschicht (Sigfrid+Akt vun 963) mat enger Legend, enger Seechen... an dat ass eemoleg!** Et gëtt just vergiess, datt dat x-mol méi interessant ass, wéi d'Mierjéfferchen, déi e Béierbrauer 1914 zu Kopenhagen dohinnergesponsert huet.

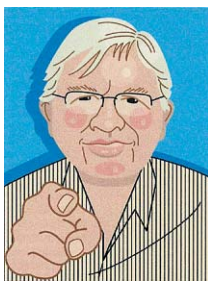
Watfir eng Sprooch de jonke Grof geschwat huet? Ganz bestëmmt kee Lëtzebuergesch oder Westmusel-Our-Sauer-Fränkesch. **Fir deen 1050. Gebuertsdag ze feieren huet äre Schreiwert him eis Sprooch geléint, an zwar an engem Buch, dat, voll illustréiert, an den nächste Méint erauskënnt; vu 'Geschäfte-maache keng Spur!** Wann da scho kee 'Monument', dann ower eent nom laténgesche Sprooch 'verba volant, scripta manent / Wierder verfléien, Geschriwwenes bleift'. Den Nik.Welter huet dat 'Material'sengerzäit op d'Bühn gesat; vum Lucien Koenig (Siggy vu Lëtzebuerg) guff et och op seng Fassong behandelt. Dir wäert gesinn, datt eis Sprooch, esouguer a strenge Versen, d'Melusina an de Sigfrid prima verdréit ☺ ☺ ☺

Ei, wéi schéin!

Et ass fir sech eng Knupp ze laachen, **wann een an Texter oder Annoncen e Lëtzebuergesch liest, dat do kënt wéi mat Talonge bis un de Kicks:** *Den Här Dén-gensdengen zeechent responsabel fir déi bevirstéiend Organisatioun; ass dat dann näischt?! Déi zwéi Schleck-Bridder gi gemeinsam deemselwechte Sport no; dëst Joer hoffentlech net esou flemmseg wéi 2012 ☺ ☺ ☺. De Minister huet de Mietzuschuss confirméiert... do ass dat schrecklech schudderegt Verb 'bezuschussen' net wäit ewech. D'Organspenderat(e)-moie RAT!- huet sech innerhalb vun de vergaangenen Zäitofschneetter permanent halbéiert... aplaz datt et bannent der leschter Zäit an engem Stéck nëmme méi d'Halschent vun Organspende gëtt ('spend/t' gëtt et am Engleschen och!).*

Wéi een dat dann elo alles misst soen? Mä probéiert et emol sou, wéi wann et an engem 'normale' Gesprech wier. Da falen déi blénkeg Ausdröckweisen direkt vum Stack.

vum Lex Roth

André Faber

En Top-Journalist...

ass de Luc Marteling ganz sécher... a géint déi Behaupterei héieren ech kee knadderen. Hien ass am 'beschten' Alter, huet eng gutt Formatioun, ass **intelligent, seriös, fein... an e Schaffert.** Hien huet ower nach eng sympathesch Säit: Eis Sprooch ass him wierklech net egal! Wann een him en diskrete 'Mail' iwwert eng Sprooch-Kueberei vun senger RTL.LU- Redactioun schreift, kann een sech drop verloossen, datt de Journalist Marteling no senge Méiglechkeeten 'duerno kuckt'. Dat ass rar wéi Kierchemais!

Leider mengen zevill Leit, wann si fir eng Reklammatioun vun hirem Roserei-Beemchen 'an de Radio' gengen téléphonéieren, da giff d'Saach sech schos-selen... gutt gemengt, mä et bréngt zesoen ni déi Boun. Firwat? Mä déi 'Richtig' kréien si sou oder esou ni ze paken. Do wier et besser, sech Beispiller ze notéieren, déi ze sammeln an se an d'Zeitung ze schécken... oder der KLACK se ze ginn; mir bekëmmere äis drëm, **ouni mam Kléppel dranzeschloen, well domat fänkt ee keng Vullen.**

Mir kennen alleguer d'Äntwerte vun de Leit, déi um Radio oder der TV (professionell!) Verantwortung fir eis Sprooch hunn. Ganz **sécher schéngt ower, datt d'Saach déi allermeescht weder bäisst nach kraazt nach këddelt.** Firwat gëtt et keng speziell Iwwersetzungs-Formatioun aus dem Franséischen an apaart dem Däitsche fir Intressenten, déi onbedéngt wellen 'op de Mikro kommen'... do, a soss néierens, läit d'Kromm an deer bekannter Heck. Ower, gell dir: solle mir dat dann elo och nach misse maachen? Jo!

Schinkenwurst & Cie

Wa mir dat einfach esou mat an d'Sprooch eranhuelen, **da sollte mir och vun enger Bratwurst, enger Blutwurst, enger Dauerwurst an anerem Gewursteltels schwätzen**, vläicht och nach eng bayeresch *Hachs mat Weisswurst* dobäi leeën.

Mir hu kee 'Schinken'; just wou et sech wierklech ëm en typescht a genësseg auslännescht Produkt wéi *'Salami, Kasseler, Graubündner, Salcichi a soss Gewursteltels* mat 'copyright' handelt, ass den originalen Numm och verstänneg... mä eis wonnerbar 'Wäinzos-siss' hëlt et dach och mat deer gebrodener vun 'do iwwer' op. Déi Frankfurter froen eng 'Wiener; déi Wiener hätte gär eng 'Frankfurter'... bei äis et nun emol e Wirschtchen (oder 'eng' ☺), basta; ass dat Déngen duebel oder dräimol esou déck, da schwätze mir vu 'Lyoner'; stieche mir doran och nach Wëppel gekachten Ham, da gëtt et dach nach ëmmer keng 'Schinken-' mä eng 'Hamewurst'; den 'Deeg' aus der 'Cutter' ass genee dees-elwechte wéi fir d'Wirschtercher an d'Lyoner. Ei!

Déi 'Schinkenwurst', déi mir hei kafen, ass iwregens net onbedéngt importéiert; liest emol gutt, wou a vu wem se produzéiert gëtt a grad esou säfteg-geschméche ass, z.B. am bekannte 'pickege' Geschäft. Dat hat een notoresche Kregéiler am Sproochartikel vun RTL.Lu, wéi esou dacks, schlecht, nëmme hallef oder guer net gelies ☺ ☺ ☺.

Internet-Press

Wéivill Leit ewell hir Zeitung um Internet liesen, ass net gewosst...mä, datt et der ëmmer méi ginn, ass doudsécher! Natierlech gëtt dat e Problem fir déi gedréckt, déi sougenannt d'Printpress. **Laanscht den elektronische Fortschrëtt kënt keen...** an dofir fanne mir eis bekanntst Zeitungen och ewell ganz staark um Computer. *Und das ist gut so!* Giff dee bekannte Berliner Klatzkapp soen; an et ass net nëmme gutt, mä och nach richtig. Vrun exakt 4 Joer si mir vun RTL.lu gefrot ginn, ob mir wëllten eppes iwwer/fir eis Sprooch an hirer Sonndeszeitung maachen. Gär, well mir sonndes jo kengem aneren domat op d'Féiss getréppelt hunn, Vun 'Honnaire' gong a geet keng Ried; et muss dach ower net iwwerall Geld am Spill sinn, et sief da Geldkränkt! **Wann eis aner 'Internet-Zeitungen' dees Sproochgepoters wëlle fir deeselwechte Präiss hunn...gär!**

Natierlech bleiwe Commentairen (comments) iwwer déi Artikelcher net aus; si sinn ower leider d'meescht esou aremséileg, datt et net dowäert ass, drop ze 'lounen'; hei weist sech nämlech kloer, datt vu villen, bal ëmmer deenen nämlechte 'gemault' gëtt, ouni den Text zerguttst oder ganz gelies ze hunn... mä besser dat wéi näischt ☺ ☺ ☺. Eis Sprooch huet de Profit!

Dëse 'Weekend' si mir mat eiser Sprooch an der 'Sonndeszeitung / RTL.lu' bei der Nummer 199 ('NEWS' klicken, do op 'Sonndeszeitung', an doran op 'Eis Sprooch').

Ech freeë mech drop, grad ewéi op 'Äntwerten'; vrun allem wann se zerguttst a verstänneg sinn.